

Sygn. akt IV U 490/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2019r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2019 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 15 kwietnia 2019r. Nr (...), znak (...)- (...)

w sprawie M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. Z. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności pod nazwą (...) M. Z. podlega od(...)2018 r. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz M. Z. kwotę (...) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IV U 490/19 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 15 kwietnia 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.83 ust.1 pkt 2 w związku z art.11 ust.2, art.14 ust.1, 1a i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą V. M. Z. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 grudnia 2018r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał m.in., że od 27 grudnia 2018r. do 23 marca 2019r. ubezpieczony M. Z. zgłosił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego. Po rozpatrzeniu powyższego wniosku decyzją z 11 marca 2019r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu zasiłku chorobowego, a to wobec ustalenia, że na dzień 27 grudnia 2018r. ,tj. na pierwszy dzień orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony nie podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Do ustalenia takiego organ rentowy doszedł po analizie konta płatnika składek, w wyniku której organ stwierdził, że część wpłaty za grudzień 2018r. została uregulowana po obowiązującym terminie płatności, a składki za styczeń i luty 2019r. nie zostały przez płatnika wykazane i opłacone. W dniu 28 grudnia 2018r. ubezpieczony zadeklarował podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018r. w kwocie (...). Następnie w dniu 11 lutego 2019r. ubezpieczony przesłał

korektę dokumentu rozliczeniowego z wykazaną niższą kwotą podstawy (...). Sytuacja ta była nieprawidłowa, gdyż po upływie terminu składania dokumentów rozliczeniowych płatnik nie może korygować zadeklarowanej kwoty podstawy. W dniu 27 lutego 2019r. ubezpieczony przesłał poprawne dokumenty, ponownie wykazując podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w kwocie (...)złotych. Nadto organ rentowy wskazał, że w grudniu 2018r. została przeprowadzona u ubezpieczonego jako płatnika składek kontrola m.in. w sprawie prawidłowości i rzetelności opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS, w tym składek na ubezpieczenie zdrowotne. W toku kontroli ustalono, że w okresie od czerwca 2017r. do września 2017r. ubezpieczony zadeklarował składkę na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie (...)złotych. Z uwagi na to, że w powyższym okresie ubezpieczony prowadził działalność także w ramach spółki cywilnej (...).C. C. I., Z. M., ubezpieczony powinien opłacić składkę na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie (...)złotych. Korekty deklaracji zostały przesłane do organu rentowego w dniu 4 marca 2019r. Po ponownym rozliczeniu konta okazało się, że nadpłata, którą ubezpieczony posiadał na koncie nie wystarczyła na pokrycie kwoty różnicy wynikającej z korekty. Pozostała należność została uregulowana w dniu 14 marca 2019r. Organ rentowy podkreślił, że fakt, iż obecnie składka za grudzień 2018r. jest opłacona po terminie wynika z działań podjętych przez ubezpieczonego, który nie dołożył należytej staranności w zakresie przekazania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prawidłowych dokumentów rozliczeniowych z naliczonymi poprawnie podstawami wymiaru składek oraz ich terminowego opłacenia. Dopiero w wyniku kontroli przez organ rentowy ubezpieczony przesłał prawidłowe dokumenty. Ponadto nieprawidłowa korekta podstawy wymiaru składek za grudzień 2018r. przyczyniła się do rozliczenia części wpłaty za grudzień 2018r. na najstarszą zaległość na koncie. Nadto organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił wniosku ubezpieczonego o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018r., gdyż pozytywne załatwienie tego rodzaju wniosku powinno następować tylko w uzasadnionych okolicznościach, a takie w niniejszej sprawie nie zaszły (decyzja z 15 kwietnia 2019r. k.65-71 akt organu rentowego).

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony M. Z., reprezentowany przez pełnomocnika, wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że od 1 grudnia 2018r. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Decyzji zarzucono naruszenie prawa materialnego ,tj. art.14 ust.2 pkt 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczony nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 grudnia 2018r. oraz art.31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art.62§1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja Podatkowa poprzez jego niezastosowanie i błędne zaliczenie dokonanej wpłaty z 15 stycznia 2019r. na dobrowolne ubezpieczenie za grudzień 2018r. na poczet innych należności, a na wypadek nieuwzględnienia powyższych zarzutów zarzucono naruszenie przepisu art.14 ust.2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną interpretację i przyjęcie, że zaistniała w niniejszej sprawie sytuacja nie jest uzasadnionym przypadkiem do wyrażenia przez organ rentowy zgody na opłacenie składek po terminie płatności. W uzasadnieniu stanowiska wskazano m.in., że składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc grudzień 2018r. ubezpieczony opłacił w pełnej wysokości w ustawowym terminie. Przyznano, że w dniu 11 lutego 2019r. ubezpieczony złożył nieprawidłową korektę deklaracji za grudzień 2018r., w której określił niższą podstawę wymiaru składek w kwocie (...)złotych, niemniej w dniu 27 lutego 2019r. ubezpieczony ponownie złożył poprawnie wystawioną deklarację. Organ rentowy popada w sprzeczność twierząc z jednej strony, że nieprawidłowa korekta deklaracji złożona w dniu 11 lutego 2019r. zawierająca zaniżoną podstawę wymiaru składek przyczyniła się do rozliczenia części wpłaty za grudzień 2018r. na najstarszą zaległość, a z drugiej strony wskazując, że korygowanie zadeklarowanej kwoty podstawy wymiaru po upływie terminu do składania dokumentów rozliczeniowych jest nieprawidłowe i przez to nieskuteczne. Nadto wskazano, że organ rentowy dopiero w dniu 6 lutego 2019r. (w aneksie nr (...) do protokołu kontroli) stwierdził nieprawidłowości w zakresie opłacania przez ubezpieczonego składek na ubezpieczenie zdrowotne za 2017r. W tych okolicznościach brak jest podstaw do przyjęcia, że organ rentowy mógł zarachować część wpłaty tytułem składki ubezpieczeniowej za grudzień 2018r. na poczet najstarszej zaległości na koncie. Takie działanie organu rentowego jest poza tym sprzeczne z art.31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art.62§1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja Podatkowa (odwołanie wraz z załącznikami k.1-58h akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy podtrzymał argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.59-61 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. Z. od (...) prowadzi pozarolniczą działalność pod nazwą V.. Przedmiotem działalności jest wypożyczanie samochodów dostawczych i osobowych. Od 2012r. do września 2017r. ubezpieczony prowadził również działalność jako wspólnik spółki cywilnej pod nazwa Faworyt C. I. i M. Z. (zeznania ubezpieczonego k.81v akt sprawy, aneks do umowy spółki cywilnej z 16 września 2017r. k.11 akt organu rentowego). W ramach prowadzonej działalności ubezpieczony zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Składki na ubezpieczenie społeczne i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za (...). ubezpieczony opłacił w ustawowym terminie ,tj. w dniu 15 stycznia 2019r. Składki zostały opłaconej w pełnej wysokości od zadeklarowanej podstawy wymiaru w kwocie (...)złoty. W dniu 11 lutego 2019r., a zatem po terminie do złożenia dokumentów rozliczeniowych ubezpieczony złożył korektę dokumentu rozliczeniowego za grudzień 2018r. wykazując niższą kwotę podstawy wymiaru ,tj. (...)złoty. Następnie w dniu 27 lutego 2019r. ubezpieczony złożył poprawną deklarację wykazując jako podstawę wymiaru składki kwotę pierwotnie zadeklarowaną ,tj. (...)złoty (okoliczności niesporne – zeznania ubezpieczonego k.81v akt sprawy, uzasadnienie zaskarżonej decyzji k.69 akt organu rentowego).

W grudniu 2018r. organ rentowy przeprowadził u ubezpieczonego kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz inne składki, do których poboru organ rentowy jest zobowiązany. Ostatni dzień kontroli przypadał w dniu 27 grudnia 2018r. W dniu 6 lutego 2019r. organ rentowy sporządził aneks nr (...) do protokołu kontroli, w którym stwierdził, że za okres od czerwca 2017r. do września 2017r. - kiedy to ubezpieczony prowadził działalność pod firmą (...), a jednocześnie był wspólnikiem spółki cywilnej (...) - ubezpieczony zadeklarował składkę na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu pozarolniczej działalności w kwocie 297,28 złotych, gdy tymczasem składka na ubezpieczenie zdrowotne powinna być opłacona odrębnie od dwóch tych rodzajów działalności, a zatem w kwocie 594,56 złotych (297,28 x 2) – aneks nr (...) do protokołu kontroli płatnika z 6 lutego 2019r k.1-3 akt organu rentowego. W związku z powyższym ubezpieczony w dniu 4 marca 2019r. złożył korekty deklaracji za powyższy okres. W tym czasie ubezpieczony posiadał nadpłatę na koncie, która jak się okazało nie wystarczyła na pokrycie różnicy wynikającej z korekty. W związku z tym organ rentowy zaliczył na niedopłatę w opłacie składek na ubezpieczenie zdrowotne za 2017r. część wpłaty dokonanej przez ubezpieczonego tytułem składek na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018r. Pozostałą kwotę ubezpieczony wpłacił w dniu 14 marca 2019r. (okoliczności niesporne - zeznania ubezpieczonego k.82 akt sprawy, uzasadnienie zaskarżonej decyzji k.69v akt organu rentowego).

Za okres od 27 grudnia 2018r. do 23 marca 2019r. ubezpieczony zgłosił roszczenie o zasiłek chorobowy. Organ rentowy odmówił mu prawa do zasiłku chorobowego wobec stwierdzenia, że część wpłaty tytułem składki za grudzień 2018r., została uregulowana po obowiązującym terminie płatności. Ubezpieczony zgodnie z sugestią pracowników organu rentowego wystąpił do organu z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe (wniosek k.15 akt organu rentowego). Po rozpoznaniu powyższego wniosku, w piśmie z 21 marca 2019r. organ rentowy wniosek ten załatwił odmownie wskazując, że nie zachodzą okoliczności uzasadniające wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie, gdyż ubezpieczony jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność jest odpowiedzialny za swoje działania i ponosi ryzyko przekroczenia terminów płatności (pismo organu rentowego z 21 marca 2019r. k.37-39 akt organu rentowego).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego M. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 15 kwietnia 2019r. stwierdzającej, że z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej M. Z. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1 grudnia 2018r. okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art.14 ust.2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019r., poz.300) dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje:

1. od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony,
2. od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie, m.in. w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność ,tj. w przypadku:
 - nie opłacenia za dany miesiąc składek na ubezpieczenia społeczne w ogóle,
 - opłacenia za dany miesiąc składek na ubezpieczenia społeczne w niepełnej wysokości,
 - opłacenia za dany miesiąc składek na ubezpieczenia społeczne w pełnej wysokości, ale po ustawowym terminie płatności,przy czym w uzasadnionych przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie,
3. od dnia ustania tytułu podlegania ubezpieczeniom.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję stwierdził ustanie w odniesieniu do ubezpieczonego dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 grudnia 2018r., a to wobec stwierdzenia, że część składki na to ubezpieczenie za miesiąc grudzień 2018r. została opłacona po obowiązującym terminie płatności.

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko organu rentowego jest błędne. W sprawie niesporne jest, że termin opłacenia przez ubezpieczonego składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc grudzień 2018r. upływał w dniu 15 stycznia 2019r. Niesporne jest również to, że w dniu 15 stycznia 2019r. ubezpieczony opłacił w całości należne składki za miesiąc grudzień od zadeklarowanej podstawy wymiaru składek w kwocie (...)złoty. Okoliczność, że w dniu 15 stycznia 2019r. ubezpieczony opłacił całą należną składkę od zadeklarowanej podstawy wynika wprost z decyzji organu rentowego, czy też dla przykładu z opinii w sprawie wniosku ubezpieczonego o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie (k.33v akt organu rentowego), gdzie organ wprost wskazuje, że początkowo składka została dokonana w terminie, ale na skutek zaliczenia – zaksięgowania przez system części tej wpłaty na zaległość w opłacie składki na ubezpieczenie zdrowotne za 2017r., składka na ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018r. została dokonana po terminie, gdyż pozostała należność została opłacona w dniu 14 marca 2019r. Organ rentowy wskazuje przy tym, że na zaliczenie części prawidłowo dokonanej wpłaty składki za grudzień 2018r. na zaległość z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne za 2017r. wpływ miała nieprawidłowa korekta dokonana przez ubezpieczonego w dniu 11 lutego 2019r. co podstawy wymiaru składki za grudzień 2018r. (uzasadnienie zaskarżonej decyzji k.69v akt organu rentowego). Należy w tym miejscu wskazać, że rację ma ubezpieczony twierdząc, że organ rentowy popada w sprzeczność wskazując z jednej strony, że korekta deklaracji za grudzień 2018r. (obniżająca kwotę podstawy wymiaru składki) dokonana przez ubezpieczonego w dniu 11 lutego 2019r., a zatem po terminie składania dokumentacji rozliczeniowej, była nieprawidłowa, gdyż po terminie płatnik nie może korygować zadeklarowanej podstawy, a z drugiej strony twierdząc, że korekta (dokonana nieprawidłowo) spowodowała, że system rozliczył część dokonanej wpłaty – od prawidłowo pierwotnie zadeklarowanej podstawy – na poczet zaległości za 2017r. Skoro bowiem korekta kwoty podstawy wymiaru składki z 11 lutego 2019r. była nieprawidłowa i nieskuteczna - bo dokonana po terminie na złożenie dokumentacji rozliczeniowej - to nieuzasadnione jest twierdzenie, że na skutek księgowania przez system, prawidłowo i terminowo opłacona składka „stała się” następnie opłacona częściowo po terminie.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że nawet przy przyjęciu argumentacji organu rentowego co do sposobu rozliczania składek przez system, to uzasadnione jest stwierdzenie, że w sprawie zaszły okoliczności nakazujące wyrażenie ubezpieczonemu zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2018r. po terminie. Należy wskazać, że jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych instytucja

wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie nie powinna być stosowana w sposób rygorystyczny, gdyż zgoda na opłacenie składki po terminie nie wiąże się z koniecznością wystąpienia szczególnie uzasadnionego, wyjątkowego przypadku, czy szczególnie uzasadnionych okoliczności. W niniejszej sprawie ubezpieczony w dniu 15 stycznia 2019r., a zatem w ustawowym terminie, opłacił w całości należne składki za grudzień 2018r. od prawidłowo zadeklarowanej kwoty podstawy wymiaru składki, natomiast nieprawidłowości w opłacie przez ubezpieczonego składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres do czerwca do września 2017r. organ rentowy stwierdził dopiero w aneksie nr (...) z 6 lutego 2019r. do protokołu kontroli przeprowadzonej u ubezpieczonego w grudniu 2018r. Taki stan rzeczy pokazuje, że organ rentowy niezasadnie odmówił ubezpieczonemu zgody na opłacenie składki po terminie. Oczywiście ubezpieczony jako przedsiębiorca jest obowiązany terminowo i w prawidłowej wysokości opłacać składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, niemniej stanowisko organu rentowego wyrażone w protokole z kontroli daje płatnikowi składek wskazówki w zakresie objętym kontrolą, a w niniejszej sprawie organ rentowy zastrzeżenia co do opłacenia przez ubezpieczonego składek na ubezpieczenie zdrowotne za 2017r. wyraził w nie w protokole kontroli sporządzonym w dniu 27 grudnia 2018r., ale w aneksie nr (...) do tego protokołu sporządzonym w dniu 6 lutego 2019r. (k.1-3 akt organu rentowego).

Reasumując Sąd stwierdził, że ubezpieczony jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność podlega od 1 grudnia 2018r. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z wynikiem sprawy na podstawie art.98§1 i 3 kpc w związku z art.99 kpc i w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. (Dz.U. z 2018r., poz.265) w sprawie opłat za czynności radców prawnych.